

Lessons for the Future: Program and Abstracts. Berlin, 2006. P. 25-26.

4. Полька О.О., Омельченко Е.М., Качко Г.О., Педан Л.Р. Фолієва кислота у профілактичній медицині. *Довкілля та здоров'я*. 2017. № 2 (82). С. 22-26.

5. Глобальне опитування дорослих щодо вживання тютюну (GATS), Україна, 2010. Звіт за результатами дослідження. К., 2010. 159 с.

REFERENCES

1. Serdechno-sosudistye zabolevaniya [Cardiovascular diseases]. URL : https://www.who.int/cardiovascular_diseases/en/

2. Pro zakhody shchodo poperedzhennia ta zmenshennia vzhivannia tiutiunovykh vyrobiv i yikh shkidlyvoho vplyvu na zdorovia naselennia : Zakon Ukrainy zi zminamy vid 16.10.2012 № 5460-VI [On the Measures for the Prevention and Decrease of Tobacco Products' Use and their Adverse Impact on the Health of the Population]. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2899-15> (in Ukrainian).

3. Timchenko O., Lynchak O., Kartashova S. and Omelchenko E. Radionuclide Polluted Settlements: the Probability of Birth Defects among the Newborns and Spontaneous Abortions among Women. *Chornobyl – 20 Years Later. Experiences and Lessons for the Future: Program and Abstracts*. Berlin; 2006 : 25-26.

4. Polka O.O., Omelchenko E.M., Kachko H.O. and Pedan L.R. Foliieva kyslota u profilaktychnii medytsyni [Folic Acid in Preventive Medicine]. *Dovkillia ta zdorovia (Environment & Health)*. 2017 ; 2 (82) : 22-26 (in Ukrainian).

5. Hlobalne opytuvannia doroslykh shchodo vzhivannia tiutiunu (GATS), Ukraina, 2010. Zvit za rezultatamy doslidzhenia [Global Adult Tobacco Survey (GATS) , Ukraine, 2010. Report]. Kyiv ; 2010 : 159 p. (in Ukrainian).

Надійшло до редакції 12.01.21

УДК 613:614.2:377.1 <https://doi.org/10.32402/dovkil2021.02.022>

COMPETENCES ACQUIRED AT SCHOOL AGE AND THEIR ROLE IN FORMATION OF FOOD BEHAVIOR IN YOUNG PEOPLE

Hulich M.P., Petrenko O.D., Liubarska L.S.

КОМПЕТЕНЦІЇ, НАБУТІ У ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ, ТА ЇХНЯ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ХАРЧОВОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДІ

ГУЛІЧ М.П.,
ПЕТРЕНКО О.Д.,
ЛЮБАРСЬКА Л.С.

ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України», м. Київ, Україна

еред профілактичних заходів зі збереження здоров'я одне з ключових місць має належати дотриманню принципів здорового харчування та попередження аліментарно-залежних захворювань серед різних верств населення. Найбільш гострою та актуальною нині є проблема харчування дітей шкільного віку та молоді. Висока швидкість росту та інтенсивні процеси обміну речовин у дитячому, підлітковому та юнацькому

КОМПЕТЕНЦІЇ, НАБУТІ У ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ, ТА ЇХНЯ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ХАРЧОВОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДІ

Гулiч М.П., Петренко О.Д., Любарська Л.С.

ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва, НАМН України», м. Київ, Україна

Мета дослідження: вивчення поінформованості молоді після закінчення школи щодо принципів здорового харчування як одного з основних елементів збереження здоров'я та дотримання цих принципів.

Методи дослідження. Проведено соціологічне опитування 284 осіб (юнаків та дівчат) переважно 17-18 років, які після закінчення середніх загальноосвітніх закладів вступили до вищих навчальних закладів України. Опитування стосувалося вивчення поінформованості молоді щодо принципів здорового харчування як одного з основних елементів здорового способу життя. Вивчалися самооцінка власного способу життя та контролю стану здоров'я, поінформованість щодо ролі дотримання принципів здорового харчування у збереженні здоров'я, деякі аспекти харчової поведінки, вплив особливостей харчування на формування хронічної неінфекційної патології. Використано анкетно-опитувальний метод. Результати оброблялися за допомогою загальноприйнятих статистичних методів.

Результати. Встановлено, що незважаючи на задекларовану поінформованість значна частка респондентів не має звички дотримуватися принципів здорового харчування та здорового способу життя.

Висновок. Отримані результати свідчать про необхідність розробки для школярів загальноосвітніх навчальних закладів спеціальних навчально-просвітницьких програм з формування у них навичок здорового способу життя і здорового харчування.

Ключові слова: соціологічне опитування, поінформованість молоді про здорове харчування, харчові звички, принципи здорового харчування, здоровий спосіб життя.

© Гуліч М.П., Петренко О.Д., Любарська Л.С.
СТАТТЯ, 2021

COMPETENCES ACQUIRED AT SCHOOL AGE
AND THEIR ROLE IN FORMATION OF FOOD
BEHAVIOR IN YOUNG PEOPLE

Hulich M.P., Petrenko O.D., Liubarska L.S.
*State Institution «O.M. Marzиеv Institute
for Public Health, National Academy of Medical
Sciences of Ukraine», Kyiv, Ukraine*

Objective: We studied the knowledge of young people about principles of healthy nutrition as one of the main elements of health preservation and following these principles by them after finishing school.

Methods: We performed a sociological survey of 284 people (boys and girls), mainly 17-18 years of age, who entered higher educational institutions of Ukraine after finishing school. The survey concerned with the study of youth's knowledge about principles of a healthy nutrition as one of the main elements of a healthy lifestyle. We studied a self-concept of one's own lifestyle and health control, knowledge of the

role of adherence to the principles of healthy nutrition in health preservation, some aspects of food behavior, impact of nutrition features on the formation of chronic non-infectious pathology. We used the questionnaire method. The results were processed with the help of generally accepted statistical methods.

Results: Despite the declared knowledge, a sufficiently significant part of the respondents was found not to follow the principles of healthy nutrition and lifestyle.

Conclusion: The findings indicate a need to develop special educational programs on the formation of the skills of healthy lifestyle and nutrition for schoolchildren of general education institutions in order to develop their skills for the healthy lifestyle and nutrition.

Keywords: sociological survey, knowledge of the children about healthy nutrition after finishing school, food habits, principles of healthy nutrition, healthy lifestyle.

віці вимагають постійного надходження з їжею достатньої кількості основних харчових речовин, передусім білка, а також екзогенних регуляторів метаболічних процесів – вітамінів, макро- і мікроелементів. Дефіцит їх в організмі супроводжується уповільненням процесів метаболізму, росту та розвитку і слугує фактором ризику розвитку ожиріння, гіперліпідемії, анемії, карієсу, діабету тощо [1, 2].

Доведено, що незбалансованість харчового раціону дітей та молоді значною мірою зумовлюється неправильними харчовими звичками, незалежно від економічного стану сім'ї, і підтримується агресивною рекламою «нездорових» продуктів харчування – снєків, солодких газованих напоїв тощо, які дуже популярні серед дітей. Харчові звички, які формують харчову поведінку у дорослому віці, закладаються у дитинстві. При формуванні харчової поведінки чималу роль відіграють школа, батьки, медичні заклади, засоби масової інформації, реклама тощо. Тому при формуванні у підростаючого покоління правильної харчової поведінки, звички до здорової їжі необхідно об'єднати зусилля

родини, науковців, медичних і педагогічних колективів. Слід зазначити, що питанням формування усвідомленого ставлення до харчування як фактора збереження здоров'я донині приділялося небагато уваги. Діти, як правило, мають низький рівень знань з питань здорового харчування як складової здорового способу життя [3-5].

Нині відбувається комплексна реформа системи освіти в Україні. Відповідно до концепції розбудови Нової української школи питанням шкільного харчування приділено особливу увагу не лише у контексті забезпечення дітей якісною та безпечною їжею, а і впровадження освітнього компонента для формування у дітей навичок здорового повноцінного харчування. Підвищення рейтингу здоров'я у системі цінностей школярів, навчання принципам здорового харчування і здорового способу життя є необхідною умовою їхньої успішності у подальшому житті [6, 7].

Актуальною проблемою, на вирішення якої мають бути спрямовані зусилля науковців, держави та суспільства загалом, є створення усіх умов для формування у дітей правильних харчових звичок та навичок з дотримання

принципів здорового харчування.

Метою дослідження стало вивчення поінформованості молоді після закінчення школи щодо принципів здорового харчування як одного з основних елементів збереження здоров'я та дотримання цих принципів.

Матеріали та методи. У рамках проведеного нами комплексного соціологічного дослідження за допомогою анкетно-опитувального методу вивчено показники поінформованості студентів-першокурсників (переважно 17-18 років) різних вищих навчальних закладів (ВНЗ) України щодо принципів здорового харчування, ролі дотримання такого харчування у збереженні здоров'я та деяких аспектів харчової поведінки, зокрема тих, що впливають на формування хронічних неінфекційних захворювань (НІЗ).

Дослідження проводилося на основі стандартизованого опитування. Як основний інструмент застосовано спеціально розроблену анкету щодо здорового способу життя, яка містила питання, що стосуються різних аспектів способу життя респондентів. Оцінювалась отримана інформація щодо харчування та здорового способу

життя серед молоді після закінчення школи. Загалом опитано 284 особи (88 хлопців та 196 дівчат) переважно віком 17-18 років. Статистичну обробку результатів проведено загальноприйнятими методами.

Результати дослідження. З метою вивчення ставлення молоді після закінчення школи до свого здоров'я респондентам було задано запитання щодо самооцінки власного способу життя та контролю стану здоров'я. Роз-

поділ відповідей молодих людей свідчить про те, що значна їх частка вважає свій спосіб життя здоровим – 76,4%. Менше чверті опитаних (23,6%) оцінюють свій спосіб життя негативно. Також переважна більшість (87,3%) контролює стан свого здоров'я за певними показниками – контроль маси тіла, рівня цукру у крові, періодичні медичні огляди тощо (табл. 1). Розподіл відповідей щодо контролю деяких показників свідчить про

наявність зацікавленості молодих людей власним здоров'ям та намагання вести здоровий спосіб життя. Можна стверджувати, що таке ставлення до свого здоров'я сформоване попереднім навчанням у загальноосвітніх середніх закладах за рахунок наявних шкільних програм, орієнтованих на вивчення основ здоров'я.

Для аналізу обізнаності про роль харчування для ведення здорового способу життя та профілактики захворювань респондентам було запропоновано запитання на визначення їхньої поінформованості щодо ролі харчування як фактора ризику хронічних неінфекційних захворювань та наслідків для здоров'я дефіциту у раціоні харчування вітамінів і мінеральних речовин. Результати свідчать про те, що переважна більшість (87%) опитаних молодих людей має уявлення про те, що недотримання принципів здорового харчування може призвести до появи хронічних неінфекційних захворювань. Лише 13% опитаних молодих людей зазначили, що не володіють інформацією про це. Питання здорового харчування та важливість дотримання такого харчування розглядається у шкільній програмі, проте викладанню цих питань приділяється недостатньо уваги.

Дещо менша, але досить значна частка молоді (77,5%) володіє інформацією про те, що дефіцит вітамінів і мінеральних речовин у харчуванні може спричинити негативні наслідки для здоров'я (табл. 2).

При проведенні дослідження нами також було визначено самооцінку власного харчування та його відповідність вимогам і принципам здорового харчування. Визначено, що 28,2% осіб критично оцінюють власне харчування та зазначили, що воно не відповідає принципам здорового харчування. Більшість молоді (71,8%) вважає власне харчу-

Таблиця 1

Самооцінка молоддю після закінчення школи власного способу життя

Запитання	Варіанти відповідей (хлопці і дівчата разом), %	
	Так	Ні
Чи контролюєте ви свій стан здоров'я?	87,3% (248)	12,7% (36)
Чи вважаєте ви свій спосіб життя здоровим?	76,4% (217)	23,6% (67)

Таблиця 2

Обізнаність респондентів щодо наслідків для здоров'я недотримання принципів здорового харчування

Запитання	Варіанти відповідей (хлопці і дівчата разом), %	
	Так	Ні
Чи відомо вам, що факторами ризику хронічних неінфекційних захворювань є зловживання сіллю/цукром?	87,0% (247)	13% (37)
Чи знаєте ви про наслідки для здоров'я дефіциту у раціоні харчування вітамінів і мінеральних речовин?	77,5% (220)	22,5% (64)

Таблиця 3

Самооцінка респондентами власного раціону та його відповідності принципам здорового харчування

Питання	Варіанти відповідей (хлопці і дівчата разом), %	
	Відповідає	Не відповідає
Відповідність раціону принципам здорового харчування	71,8% (204)	28,2% (80)

Таблиця 4

Споживання солі на добу, г (n - 267)

Споживання солі на добу	
Кількість солі	Розподіл респондентів (хлопці і дівчата разом), %
5 г	65,9% (176)
25 г	30,7% (82)
35 г	2,6% (7)
Більше	0,8% (2)

**КОМПЕТЕНЦИИ, ПРИОБРЕТЕННЫЕ
В ШКОЛЬНОМ ВОЗРАСТЕ, И ИХ РОЛЬ
В ФОРМИРОВАНИИ ПИЩЕВОГО
ПОВЕДЕНИЯ МОЛОДЕЖИ**

**Гулич М.П., Петренко Е.Д.,
Любарская Л.С.**

*ГУ «Институт общественного здоровья
им. А.Н. Марзеева НАМН Украины», г. Киев,
Украина*

Цель: изучение осведомленности молодежи после окончания школы о принципах здорового питания как одного из основных элементов сохранения здоровья и соблюдения этих принципов.

Методы исследования. Проведен социологический опрос 284 человек (юношей и девушек) преимущественно 17-18 лет, студентов высших учебных заведений Украины. Опрос касался изучения осведомленности молодежи о принципах здорового питания как одного из основных элементов здорового образа жизни. Изучались самооценка собственного образа жизни и контроля состояния здоровья, осведомленность о роли соблюдения принципов здорового питания в сохранении

здоровья, некоторые аспекты пищевого поведения, влияние особенностей питания на формирование хронической неинфекционной патологии. Использовался анкетно-опросный метод. Результаты обрабатывались с помощью общепринятых статистических методов.

Результаты. Установлено, что несмотря на декларируемую осведомленность значительная часть респондентов не имеет привычки соблюдать принципы здорового питания и здорового образа жизни.

Вывод. Полученные результаты свидетельствуют о необходимости разработки для школьников общеобразовательных учебных заведений специальных учебно-просветительских программ по формированию у них навыков здорового образа жизни и здорового питания.

Ключевые слова: социологический опрос, осведомленность молодежи о здоровом питании, пищевые привычки, принципы здорового питания, здоровый образ жизни.

вання здоровим та таким, що відповідає загальним принципам і правилам здорового харчування (табл. 3).

Враховуючи досить високі показники обізнаності молодих людей щодо ризику розвитку хронічних неінфекційних захворювань (НІЗ) у разі недотримання принципів здорового харчування, високі показники самооцінки власного способу життя (зокрема харчування), на наступному етапі нами було визначено деякі реальні показники виконання правил здорового харчування молоддю.

Так, одним з основних принципів здорового харчування є споживання солі у кількості до 5 г на добу. Опитування респондентів показало, що лише 65,9% дотримуються такої вимоги. Більше третини молодих людей (34,1%) споживають сіль у надвеликих кількостях – 25 г та більше (табл. 4).

Для визначення рівнів споживання цукру респондентам було запропоноване запитання щодо споживання цукру з гарячими напоями та споживання солодких газованих напоїв. Проведене соціологічне дослідження дозволило встановити, що майже поло-

вина (47%) респондентів споживає надмірні кількості цукру – дві та більше ложок цукру на чашку чаю або кави (табл. 5)

Результати опитування молоді 17-18 років свідчать про суттєві рівні споживання солодких газованих напоїв. Так, за даними проведеного опитування, у раціоні 79,1% молоді постійно або періодично присутні солодкі газовані напої, що ніяк не відповідає принципам здорового харчування (табл. 6).

Ще одним з основних принципів здорового харчування є

щоденна присутність у раціоні свіжих овочів та фруктів у кількості до 500 г. Проведене опитування дозволило встановити, що досить значна кількість молоді 17-18 років (70,6%), дотримується цих правил. Разом з тим, майже третина респондентів (29,4%) не споживає щоденно свіжі овочі та фрукти (табл. 7).

Окремими запитаннями, на які ми також отримали відповіді, є обізнаність молоді після закінчення школи щодо шкоди для здоров'я трансізомерів жирних кислот, визна-

Таблиця 5

**Споживання цукру з гарячими напоями
(чаєм або кавою), (n - 281)**

Скільки ложок цукру ви кладете у чашку чаю або кави?	
Кількість ложок	Розподіл респондентів (хлопці та дівчата разом), %
1	23,8% (67)
2	36,3% (102)
3	10,7% (30)
Інше	29,2% (82)

Таблиця 6

Споживання солодких газованих напоїв (n - 282)

Питання	Розподіл відповідей (хлопці та дівчата разом), %	
	Так	Ні
Споживання солодких газованих напоїв	79,1% (223)	20,9% (59)

чення продуктів, в яких вони містяться, та рівнів їх споживання. За отриманими нами даними, більшість респондентів (81,1%) не володіє інформацією щодо трансізомерів жирних кислот та не знає, які продукти їх містять. Лише 18,9% опитаних зазначили, що їм відома така інформація. Відповідаючи на запитання щодо споживання продуктів, які містять трансізомери жирних кислот (маргарини та спреди), 26,3% респондентів зазначили, що споживають такі продукти, переважна більшість (73,7%) відповіла негативно (табл. 8).

Враховуючи низькі показники обізнаності молоді щодо питання негативного впливу на здоров'я споживання продуктів, що містять трансізомери жирних кислот, можна зробити висновок, що ця тема не розглядається у шкільних програмах.

Таким чином, незважаючи на високі показники декларування молоддю обізнаності щодо ризику розвитку хронічних неінфекційних захворювань, високі показники самооцінки власного способу життя (зокрема свого харчування) реальні показники дотримання принципів здорового харчування свідчать про те, що молоді люди не використовують наявні знання у повсякденному житті та не вмотивовані на дотримання вимог щодо здорового

харчування. Враховуючи вищевикладене, а також результати наших попередніх досліджень [8, 9], можна зробити висновок, що деякі важливі питання здорового харчування не знаходять відображення у шкільній навчальній програмі.

В умовах сучасної модернізації системи освіти в Україні та створення Нової української школи необхідно започаткувати впровадження широкої просвітницької роботи з викладання питань щодо дотримання принципів здорового харчування для формування у школярів усвідомленого ставлення до здорового способу життя заради збереження і поліпшення їхнього здоров'я.

Нами створено та впроваджено в учбовий процес навчальний курс «Гігієна харчування» для середніх загальноосвітніх навчальних закладів, який спрямований на формування у школярів основних навичок здорового харчування, уявлень про харчовий режим, правила гігієни, основи складання меню, роль основних харчових речовин, хімічний склад продуктів, вплив харчового раціону на формування здоров'я людини тощо. Основним контингентом, на який розрахована програма курсу, є діти середнього та старшого шкільного віку (5-11 класи). Також нами розроблено та впроваджено

«Алгоритм впровадження здоров'язбережливих освітніх технологій у навчальний процес вищих навчальних закладів», який спрямовано на підвищення рівня обізнаності та усвідомлення студентами необхідності ведення здорового способу життя.

Висновки

Встановлено, що незважаючи на високі показники обізнаності молоді після закінчення школи про ризик розвитку хронічних неінфекційних захворювань, високі показники самооцінки власного способу життя (зокрема свого харчування) реальні показники дотримання молоддю принципів здорового харчування свідчать про те, що вони не використовують наявні знання у повсякденному житті та не мотивовані на дотримання здорового харчування.

Встановлено, що харчування значної частки молодих людей 17-18-річного віку, які брали участь в опитуванні, характеризується деякими негативними тенденціями, зокрема, споживанням значної кількості цукру, солодких газованих напоїв, солі, нестачею свіжих овочів та фруктів у раціоні.

Отримані результати свідчать про необхідність розробки для школярів загальноосвітніх навчальних закладів спеціальних навчально-просвітницьких програм з формування у них усвідомленого ставлення до питань здорового харчування, навичок здорового способу життя і здорового харчування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Тимошук О.В. Особливості раціонального харчування учнівської та студентської молоді в умовах сучасних навчальних закладів. *Прикарпатський вісник НТШ*. Пульс. 2018. № 7-8 (51-52). С. 112-119.
2. Берзін В.І., Стельмахівська В.П. Гігієнічні аспекти проблеми харчування дітей шкільного віку у сучасних умовах. *Здоров'я*

Таблиця 7
Споживання свіжих фруктів та овочів (n - 282)

Питання	Розподіл відповідей (хлопці і дівчата разом), %	
	Так	Ні
Щоденне споживання свіжих фруктів та овочів	70,6% (199)	29,4% (83)

Таблиця 8
Обізнаність та споживання продуктів з трансізомерами жирних кислот (n - 281)

Запитання	Варіанти відповідей (хлопці і дівчата разом), %	
	Так	Ні
Чи знаєте ви, в яких продуктах містяться трансізомери жирних кислот?	18,9% (53)	81,1% (228)
Чи споживаєте ви маргарини та спреди або готові продукти з їх використанням?	26,3% (74)	73,7% (207)

суспільства. 2018. Т. 7, № 2. С. 87-90.

3. Vijayakumaran R.K., Nur Amalina S. Influences of Nutrition Information on Fast Food Consumption among Undergraduates. *Food Research*. 2018. Vol. 2 (3). P. 228-233.

4. Hayes L., Bhochohibhoya A., Cheney M., Larson D., Branscum P. An Evaluation of the Effects of Formal Nutrition Education on Online Nutrition Information Retrieval among College Students. *Journal of Consumer Health on the Internet*. 2016. Vol. 20 (4). P. 139-155

5. Hamulka J., Wadolowska L., Hoffmann M., Kowalkowska J., Gutkowska K. Effect of an Education Program on Nutrition Knowledge, Attitudes toward Nutrition, Diet Quality, Lifestyle, and Body Composition in Polish Teenagers. The ABC of Healthy Eating Project: Design, Protocol, and Methodology. *Nutrients*. 2018. № 10. 1439.

6. Онищук Л.А. Нова українська школа: реалії і перспективи. Український педагогічний журнал. 2018. Т. 1, № 13. С. 47-53.

7. Кострікова К.С. Формування здоров'язбережної компетентності у концепції нової української школи. *Актуальні проблеми громадського здоров'я та рухова активність різних верств населення : матер. I Всеукр. наук.-практ. конф.*, 11.04.2019 р. С. 24-28.

8. Сердюк А.М., Гуліч М.П., Петренко О.Д., Любарська Л.С. Обізнаність та усвідомлення студентською молоддю загрози для здоров'я факторів ризику розвитку неінфекційних захворювань – сучасний стан проблеми. *Медичні перспективи*. 2019. XXIV (1). С. 4-14.

9. Гуліч М.П., Петренко Е.Д., Любарская Л.С., Харченко О.О., Яценко О.В. Приоритеты и стереотипы питания современной молодежи: перспективы формирования самосохраняющего

поведения. *Современные аспекты здоровьесбережения* : сб. материалов юбил. науч.-практ. конф. с междунар. участием, посвящ. 55-летию мед.-проф. фак-та УО БГМУ. Минск, 2019. С. 216-228.

REFERENCES

1. Tymoshchuk O.V. Osoblyvosti ratsionalnogo kharchuvannia uchnivskoi ta studentskoi molodi u umovakh suchasnykh navchalnykh zakladiv [Features of Rational Nutrition of Pupils and Students under Conditions of Modern Educational Institutions]. *Prekarpathian Bulletin of the Schevchenko Scientific Society*. Puls. 2018 ; 7-8 (51-52) : 112-119 (in Ukrainian).

2. Berzin V.I. and Stelmakhivska V.P. Hihienichni aspekty problemy kharchuvannia ditei shkilnogo viku v suchasnykh umovakh [Hygienic Aspects of the Problem of Nutrition of School-Age Children under Modern Conditions]. *Zdorovia suspilstva*. 2018 ; 7 (2) : 87-90 (in Ukrainian).

3. Vijayakumaran R.K. and Nur Amalina S. Influences of Nutrition Information on Fast Food Consumption among Undergraduates. *Food Research*. 2018 ; 2 (3) : 228-233.

4. Hayes L., Bhochohibhoya A., Cheney M., Larson D. and Branscum P. An Evaluation of the Effects of Formal Nutrition Education on Online Nutrition Information Retrieval among College Students. *Journal of Consumer Health on the Internet*. 2016 ; 20 (4) : 139-155.

5. Hamulka J., Wadolowska L., Hoffmann M., Kowalkowska J. and Gutkowska K. Effect of an Education Program on Nutrition Knowledge, Attitudes toward Nutrition, Diet Quality, Lifestyle, and Body Composition in Polish Teenagers. The ABC of Healthy Eating Project: Design, Protocol, and Methodology. *Nutrients*. 2018 ; 10 : 1439.

6. Onyshchuk L.A. Nova ukrainska shkola: realii i perspektyvy [New Ukrainian School: Realities and Prospects]. *Ukrainskyi pedagogichnyi zhurnal*. 2018 ; 1 (13) : 47-53 (in Ukrainian).

7. Kostrikova K.S. Formuvannia zdoroviazberhaiuchoi kompetentnosti v kontseptsii novoi ukrainskoi shkoly [Formation of Health Preserving Competence in Conception of New Ukrainian School]. In : *Aktualni problemy hromadskoho zdorovia ta rukhova aktyvnist riznykh verstv naselennia : mater. nauk.-prakt. konf. [Topical Problems of Public Health and Physical Activity of Different Segments of the Population: Mater. Sci.-Pract.-Conf.]*. Kherson, Ukraine ; 2019 : 24-28 (in Ukrainian).

8. Serdiuk A.M., Hulich M.P., Petrenko O.D., Liubarska L.S. and Koblianska A.V. Obiznanist ta usvidomlennia studentskoiu moloddu zahrozy dlia zdorovia faktoriv ryzyku rozvytku neinfektsiinykh zakhvoriuvan – suchasnyi stan problemy [Knowledge and Awareness of the Students about the Threat to Health of Risk Factors for Non-Communicable Diseases – the Current State of the Problem]. *Medychni perspektyvy*. 2019 ; XXIV (1) : 4-14 (in Ukrainian).

9. Gulich M.P., Petrenko E.D., Lyubarskaya L.S., Koblyanskaya A.V., Kharchenko O.O. and Yashchenko O.V. Priorityty i stereotypy pitaniya sovremennoy molodezhi: perspektivy formirovaniya samosokhranyayushchego povedeniya [Priorities and Stereotypes of Nutrition of Modern Youth: Prospects for the Formation of Self-Preserving Behavior]. In : *Sovremennyye aspekty zdorovyeberezheniya : sb. mater. nauch.-prakt. konf. [Modern Aspects of Health Preservation : Col. Mater. Sci. Conf.]*. Minsk ; 2019 : 216-228 (in Russian).

Надійшло до редакції 14.01.21